

***Syndesi* (Seed Music, 2024)**

EMMA STRATTON

«I va donar a llum el seu Fill primogènit; el va embolicar en bolquers i el va posar al llit en un pessebre, perquè no hi havia lloc per a ells a la fonda». (Lluc 2:7)

I Emma Stratton va donar a llum el seu disc primogènit.

Del llatí primer ('primer') i genitura ('engendrar'), l'adjectiu primogènit fa referència, segons el diccionari, al fill primer en ordre de naixement.

Em temo que mai no sabrem si Lluc es va equivocar quan va utilitzar la paraula primogènit per descriure el fill de Maria. D'acord amb la doctrina, unigènit hauria estat el terme adequat, però... qui sap. Potser l'evangelista tenia alguna informació que nosaltres desconeixem i va usar "primogènit" molt a consciència.

Sigui com sigui, sempre és un plaer celebrar el primer del que sigui. Per això ens alegrem tant quan un escriptor novell escriu un llibre i parlem del seu primer llibre, o quan un jove actor interpreta un paper i parlem de la seva primera pel·lícula o obra de teatre, o quan un músic aconsegueix gravar un disc i celebrem 'el seu primer disc'.

El meravellós del cas que ens ocupa és que qui escriu aquestes línies, com si tingués el mateix convenciment que l'evangelista Lluc, fa servir els adjectius 'primogènit' o 'primer', amb la certesa que aquest disc titulat *Syndesi* (del grec, 'connectar') no és l'unigènit, sinó el principi, el primer, el primogènit d'altres que arribaran sens dubte gràcies a una carrera que s'obre pas amb la certesa de qui fa les coses bé.

De fet, és inevitable que sigui així, perquè com deia la gran soprano Victòria dels Àngels, «necessitem Músics!» (amb majúscula). Necessitem Músics (una altra vegada amb majúscula) que ens ajudin a entendre que la Música (també amb majúscula) és, després de les coses importants, el més important del món. En definitiva, necessite Músics, Músiques en aquest cas, com Emma Stratton. Una

intèrpret que és molt més que una pianista infal·lible que toca notes. Una intèrpret amb l'habilitat de comunicar la transcendència i l'emoció del que té a les mans; amb totes les lletres i, per descomptat, amb totes les majúscules.

Sonata per a piano núm. 18 a Mi bemol Major, Op. 31 núm. 3 / Ludwig van Beethoven

Beethoven: el “primer” del “primer”, és clar.

No podia ser altrament. Només cal llegir el 'primer' manament que Moisès va baixar de la muntanya Sinaí gravat a les taules de la Llei: «Estimaràs Déu (és a dir, Beethoven) sobre totes les coses».

Qualsevol de les seves 32 sonates, el nou testament del piano segons Hans von Büllow, hauria estat un perfecte punt de partida per començar a recórrer el camí que aquí comença, encara que potser no hi hagi una millor manera de fer-ho que amb la número 18. I és que tot l'Opus 31 és el resultat del nou Beethoven que va sorgir després del testament de Heiligenstadt. El Beethoven disposat a viure en tonalitat Major (una altra vegada amb majúscula), el que va negar-se que el vencés el destí de la sordesa, el Beethoven que va explorar nous camins, el que va transitar del Neoclassicisme al Romanticisme, el que es va convertir en un geni creador; en el 'primer' geni creador, el Beethoven heroic, el Beethoven que, com ens va ensenyar Leonard Bernstein a la seva tercera conferència a Harvard el 1973 titulada *Musical Semantics*, va deixar obertes les portes de bat a bat perquè els quatre moviments d'aquesta simfonia (*Allegro*, *Scherzo*, *Menuetto* i *Presto con fuoco*) signifiquessin, més enllà de la voluntat del propi compositor, allò que cadascun de nosaltres vulguem.

Xacona per a piano / Sofiya Gubaidúlina

Música del segle XX! Música de Sofiya Gubaidúlina! Potser la compositora viva més important de la música contemporània. La compositora que, segons el Déu Beethoven, sent i ens fa sentir que la música és, sobretot, un fenomen transcendental i espiritual, una síntesi del que hem estat, del que som i del que serem. Un mitjà per

viatjar des d'allò horitzontal (la terra) fins a allò vertical (el cel) representat per l'arbre que té plantat al jardí de casa seva d'Hamburg.

Pensar en *Xacones* és pensar en Johann Sebastian Bach i en el moviment final de la seva partita per a violí número 2 de 1720; un monument musical solemne, greu i tranquil que, tot i que poc o res té a veure amb la morfologia de les xacones originals, es va acabar imposant a l'imaginari col·lectiu com l'exemple a seguir per tothom que volgués compondre una obra del gènere.

Sofiya Gubaidúlina no va ser una excepció. La seva *Xacona per a piano* de 1962, composta sota la influència irrenunciable del gran Bach, és l'exemple perfecte de la seva obsessió per sentir i donar forma al que ella anomena 'la substància sonora'. Una obra tripartida i dinàmica (com la de Bach) amb una harmonia i un virtuosisme molt personal que ofereix una possibilitat de pensament, un bàlsam espiritual, gairebé religiós, contra l'estil de vida material que s'imposa i que ella tant detesta.

Rapsòdia espanyola S254 / Franz Liszt

Precisament aquest estil de vida mundà que mai no aprovaria Sofiya Gubaidúlina, va ser el món en què va viure i va triomfar l'increïble Franz Liszt. El virtuós del piano que, juntament amb Niccolò Paganini, inventaria el fenomen fan un segle abans que ho fessin The Beatles.

La paraula *Lisztomania*, inventada per l'escriptor Heinrich Heine, va servir per descriure el frenesí, especialment femení, que es deslligava davant de la seva figura imponent i del seu virtuosisme impossible. Les fans el perseguïen pel carrer, portaven la seva imatge en medallons, es barallaven per aconseguir alguna peça del seu vestidor, cridaven mentre tocava, destrossaven el piano després dels concerts per emportar-se'n un tros a casa, li llançaven flors i intentaven pujar a l'escenari per abraçar-lo.

Una autèntica estrella del Rock 'n' roll.

Tan gran va arribar a ser la seva fama, que al seu passaport austrohongarès constava una anotació en què es podia llegir: *Celebritate sua sat notus* ("Conegut per la seva celebritat").

Va fer més de mil concerts per tot Europa. També per Espanya i Portugal, entre 1844 i 1845. Madrid, Còrdova, Sevilla, Cadis, Lisboa, Gibraltar, Màlaga, València i Barcelona. Després del viatge per terres ibèriques va estrenar la *Fantasia* sobre records d'Espanya, una obra notable que, sense embragatge, no arribaria a la profunditat de la cèlebre *Rapsòdia espanyola* que compondria a Roma gairebé vint anys després, quan ja retirat de la vida mundana, la va escriure com una reminiscència dels records espanyols. Una obra de dificultat màxima en dues parts; una lenta, la folia; i una altra de ràpida, la jota aragonesa.

Allegro de Concert / Enric Granados

De jotes aragoneses en sabia molt, Enric Granados. De fet en sabia molt, de danses espanyoles i de Franz Liszt. Tant és així, que el seu *Allegro de Concert* ens evoca un lirisme i un virtuosisme que podríem associar al de l'astre hongarès.

En qualsevol cas, les circumstàncies que van portar Granados a escriure aquesta pàgina van influir, sens dubte, en la brillantor del seu caràcter melòdic, replet d'octaves, d'acords i d'arpegis. I és que amb ella va guanyar el premi en el concurs convocat pel Conservatori de Madrid i es va convertir en l'obra que els alumnes que acabaven la carrera l'any 1904 havien d'interpretar.

Tomás Bretón, director del Conservatori en aquella època, així li ho va comunicar en una carta datada el 30 de gener del mateix any: «Molt distingit amic: Amb aquesta data em comunica el jurat que vaig nomenar per a entendre en el concurs d'un *Allegro de Concert*, que la peça triada per unanimitat pertany a vostè. M'afanyo a participar-li-ho, enviant-li la meva més calorosa felicitació [...]»

Vist en perspectiva, les 500 pessetes (3,00€) del premi que tan bé li van venir a Granados en aquell moment, semblen avui ridícules enfront del que l'obra va suposar en la seva carrera: reputació, connexió, atenció del món musical i un camí sembrat en el qual creixeria tot el seu art.

La mateixa atenció, la mateixa connexió (*Syndesi*), la mateixa reputació i el mateix camí sembrat que ara, cent vint anys després que Granados guanyés el concurs, aquest disc 'primogènit' suposarà per a Emma Stratton.

Per tot això, d'acord amb l'evangelista Lluc, celebrem com es mereix aquest 'primer' disc; emboliquem-lo en bolquers i allitem-lo en el pessebre de la transcendència per alegrar-nos, tots nosaltres, en escoltar-lo.

Ramon Gener

Escriptor i divulgador musical

Barcelona, juliol de 2024